

Voortoets Natuurbeschermingswet

Tophockeycomplex Tilburg

projectnr. 244058
versie 01
24 oktober 2011

auteur(s)

L.J.G. Koks

Opdrachtgever

Gemeente Tilburg - Afdeling Stedenbouw
Postbus 90155
5000 LH Tilburg

datum vrijgave	beschrijving versie 01	goedkeuring	vrijgave
25 oktober 2011	Conceptrapport Voortoets	M. Braad	D.vd Wetering

Datum van uitgave:

24 oktober 2011

Contactadres:

Beneluxweg 7
4904 SJ Oosterhout
Postbus 40
4900 AA Oosterhout

Copyright © 2011

Ingenieursbureau Oranjewoud

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie, elektronisch of op welke wijze dan ook, zonder schriftelijke toestemming van de auteurs.

Inhoud

blz.

1	Inleiding	2
2	Toetsingskader	3
2.1	Regelgeving Natura 2000	3
2.2	Gefaseerde toetsing.....	5
2.3	Selectie van relevante Natura 2000-gebieden.....	7
2.4	Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & De Brand.....	8
2.5	Instandhoudingsdoelen Regte Heide & Riels Laag.....	9
2.6	Instandhoudingsdoelen Kampina & Oisterwijkse Vennen	9
3	Toetsing Tophockeycomplex	11
3.1	Projectomschrijving	11
3.2	Toetsaspecten Natura 2000-gebieden	11
3.3	Toetsing.....	13
3.3.1	<i>Effecten van verzuring en vermesting</i>	<i>13</i>
3.3.2	<i>Effecten op de waterhuishouding</i>	<i>14</i>
3.3.3	<i>Effecten van verstoring door licht en geluid</i>	<i>14</i>
3.4	Cumulatie	15
4	Conclusies	16

1 Inleiding

De gemeente Tilburg is voornemens een tophockeycomplex aan de Bredaseweg te Tilburg te realiseren. De Tophockey-accomodatie zal onder meer 6 hockeyvelden, tribunefaciliteiten, miniveldjes, een nieuwe clubhuis en een parkeerterrein omvatten. Voor de realisatie dient een bestemmingsplanwijziging te worden doorgevoerd.

De gemeente geeft aan dat zonder nadere gegevens en motivering niet kan worden gesteld dat de ontwikkeling van het gewenste tophockeycomplex geen significante effecten op Natura 2000-gebieden heeft, waarbij ook andere voorgestane ruimtelijke ontwikkelingen in Tilburg Zuid-West moeten worden beschouwd.

Op basis van deze constatering moet een toetsing van mogelijke effecten van de genoemde ontwikkeling op nabijgelegen Natura 2000-gebieden worden uitgevoerd. Deze toetsing kan worden aangeduid als een Voortoets in het kader van de Natuurbeschermingswet.

De voorliggende rapportage doet verslag van de bevindingen van de Voortoets Natuurbeschermingswet.

2 Toetsingskader

2.1 Regelgeving Natura 2000

Kader van de instandhoudingsdoelstellingen

Ter uitvoering van de Vogel- en Habitatrichtlijn worden of zijn Natura 2000-gebieden door het ministerie van LNV in de vorm van (Ontwerp-) Aanwijzingsbesluiten aangewezen in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998. Vóór de aanwijzing als Natura 2000-gebied waren de meeste gebieden reeds aangewezen als Speciale Beschermingszone (SBZ) in het kader van de Europese Vogelrichtlijn of Habitatrichtlijn, of als Beschermd Natuurmonument (BN). Voor zover een Vogelrichtlijngebied of Beschermd Natuurmonument niet samenvalt met een Habitatrichtlijngebied blijft de betreffende aanwijzing als Vogelrichtlijngebied of Beschermd Natuurmonument voor dat deel in stand, inclusief de daarvoor relevante doelen en beschermde waarden. Voor zover wel sprake is van overlapping komt de huidige specifieke aanwijzing pas te vervallen, indien het gebied daadwerkelijk als Natura 2000-gebied is aangewezen met een definitief Aanwijzingsbesluit.

Instandhoudingsdoelstellingen en beheerplannen

In de (ontwerp-) Aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden worden instandhoudingsdoelen geformuleerd voor de aanwezige habitats en soorten. Voor zover een Beschermd Natuurmonument zich binnen de begrenzing van een Natura 2000-gebied of Vogelrichtlijngebied bevindt en sprake is van een definitief Aanwijzingsbesluit, maken de beschermde waarden uit het oude Aanwijzingsbesluit van rechtswege deel uit van de instandhoudingsdoelstelling voor het Natura 2000-gebied (artikel 15a, tweede lid, Nbwet 1998).

Binnen 3 jaar na vaststelling van het Aanwijzingsbesluit voor het Natura 2000-gebied dient een beheerplan voor het gebied te worden opgesteld. In het plan worden de natuurodoelen (in termen van 'instandhoudingsdoelstellingen') uit de Aanwijzingsbesluiten geconcretiseerd en wordt beschreven welke beleids- en beheersmaatregelen nodig zijn om deze doelen te realiseren. Het plan geeft duidelijkheid aan beheerders, gebruikers en belanghebbenden over de vraag welke activiteiten in het gebied getoetst moeten worden en voor welke activiteiten geen vergunning nodig is. Het beheerplan is mede het toetsingskader voor de beoordeling op grond van artikel 19j (Natuurbeschermingswet).

Consequenties Crisis- en Herstelwet

Per 31 maart 2010 is de Crisis- en Herstelwet (hierna: Chw) in werking getreden. Artikel 1.1. van de Chw is onderdeel van hoofdstuk 1 van deze wet, het hoofdstuk voor specifieke projecten met maatregelen van tijdelijke duur. Blijkens het eerste en tweede lid van voornoemd artikel, zijn afdeling 2 en 3 van toepassing op alle besluiten die krachtens enig wettelijk voorschrift zijn vereist voor de verwezenlijking van de in bijlage II genoemde ruimtelijke en infrastructurele projecten.

De Chw behelst een aantal permanente wetswijzigingen, waaronder de wijzigingen in de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) opgenomen in artikel 3.8 Chw (hoofdstuk 3). Deze wetswijzigingen gelden niet specifiek voor de gelimiteerde projectenlijst, maar voor alle projecten in het ruimtelijk domein en zijn bovendien structureel van aard. Aan de Nb-wet is onder meer een regeling toegevoegd met betrekking tot stikstofdepositie. De regeling is gericht op het terugdringen van de stikstofdepositie in Natura 2000-gebieden. Het betreft allereerst een verplichting voor gedeputeerde staten of de Minister van LNV om maatregelen te treffen om de verslechtering van een gebied vanwege stikstofdepositie te voorkomen (art. 19ke Nbw). Ten tweede, geïnspireerd in het Nationaal Samenwerkingsprogramma Luchtkwaliteit, is de wetswijziging van artikel 19kg tot stand gekomen. Tot die maatregelen behoort het vaststellen van een programma waarin maatregelen die bijdragen aan de vermindering van de stikstofdepositie worden beschreven of genoemd (artikel 19kg en 19kh Chw). Op grond van dergelijke aanpassing dienen de verantwoordelijke ministers van LNV en VROM in overeenstemming met de betrokken ministers van EZ en V&W én de provincies de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) in relatie tot de Natura 2000 problematiek op te stellen (artikel 19kg). Deze

aanpak is bedoeld om de reductie van de stikstofbijdrage in Natura 2000-gebieden te realiseren en tegelijkertijd economische ontwikkelingsruimte te creëren.

Een programma moet de maatregelen omvatten die bedoeld zijn om de stikstofdepositie te reduceren. Hierdoor kan milieugebruiksruimte (ontwikkelruimte) ontstaan voor nieuwe activiteiten. Het programma kan bovendien de ontwikkelingsruimte bepalen die door de maatregelen ontstaat en die toedelen aan handelingen in en buiten het Natura 2000-gebied.

Volgens artikel 19kg leden 2 en 3 is het niet noodzakelijk dat een beheerplan reeds vastgesteld is alvorens het programma wordt vastgesteld. Conform voornoemd artikel wordt gesteld dat opname van het door gedeputeerde staten vastgesteld beheerplan in het PAS uitsluitend op voordracht van desbetreffende gedeputeerde staten geschiedt.

In artikel 19kh is de mogelijkheid opgenomen om onder voorwaarden ontwikkelruimte toe te delen aan activiteiten, die ontstaat op basis van de getroffen maatregelen ter reductie van de stikstofdepositie. Het programma wordt binnen twee jaar door de Ministers van EL&I en VROM vastgesteld.

In toenemende mate vormt ook stikstofdepositie een wezenlijk aspect in de toetsing van projecten of plannen op mogelijke effecten in Natura 2000-gebieden. Naar aanleiding van de Crisis- en Herstelwet wordt op dit punt gewerkt aan nieuwe wet- en regelgeving (zie onderstaand kader).

Programmatische Aanpak Stikstof

Naast integratie van de beoordeling op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 voorziet de Chw in een specifieke paragraaf met 'Nadere regels met betrekking tot stikstofdepositie'. De werking van deze paragraaf beperkt zich tot Natura 2000-gebieden en heeft derhalve geen betrekking op Beschermde Natuurmonumenten. Voor de problematiek van stikstof in en rond Natura 2000-gebieden bereidt de Nederlandse regering ter uitvoering van deze paragraaf een Programmatische Aanpak Stikstof (hierna: PAS) voor, die moet leiden tot een structurele verlaging van de stikstofbelasting in de kwetsbare natuurgebieden. De Chw voorziet daarbij in de mogelijkheid om - zo nodig na het uitvoeren van een Passende Beoordeling - specifieke projecten in het PAS op te nemen. Na vaststelling van het PAS zijn de daarin opgenomen projecten uitgezonderd van de vergunningplicht.

Met dit wettelijk voorgeschreven PAS wordt een belangrijke stap gezet om de huidige hoge achtergronddeposities tengevolge van een verscheidenheid aan bestaande bronnen te verminderen, zodanig dat de relevante instandhoudingsdoelstellingen op termijn worden gerealiseerd. Op 28 juni 2010 is het Voorlopig Programma Stikstof (VPAS) gepubliceerd. Dit VPAS vormt de basis voor een verdere uitwerking van het PAS.

In het najaar van 2011 is de vaststelling van het PAS voorzien. De voorlopige uitkomsten van de onderzoeken in het kader van de PAS fase III zijn inmiddels bekend, maar nog niet gepubliceerd. Na verwerking van de resultaten van de PAS Fase III ontstaat meer zicht op de haalbaarheid en betaalbaarheid van de voorgenomen PAS-maatregelen. Hierin zal tevens meer informatie beschikbaar komen over de rol die herstelstrategieën en -maatregelen kunnen krijgen in de verbetering van de staat van instandhouding van de betreffende habitattypen en de bijbehorende instandhoudingsdoelstellingen.

Wet- en regelgeving in voorbereiding

Het Ministerie van LNV bereidt voorstellen voor om te komen tot meer eenduidigheid in de methodiek van effectbepaling van projecten op instandhoudingsdoelen in Natura 2000-gebieden. De Programmatische Aanpak Stikstof vormt het kader waarbinnen instrumentarium voor wet- en regelgeving wordt ontwikkeld.

De nieuwe regelgeving betreft onder meer de toe te passen rekenmodellen en vuistregels bij depositieberekeningen (webtool Aerius), herstelstrategieën (webtool Herstelstrategieën), de begrippen kritische depositiewaarde en significantie van natuureffecten, en de relatie met ambities en termijnen voor het realiseren van instandhoudingsdoelen.

2.2 Gefaseerde toetsing

De Natuurbeschermingswet 1998 biedt de juridische basis voor de aanwijzing van Natura-2000 gebieden en de beoordeling van activiteiten die (mogelijk) negatieve effecten hebben op de instandhoudingsdoelstellingen voor die gebieden. Het kan daarbij zowel activiteiten binnen als buiten het betreffende Natura 2000-gebied betreffen. Het regime voor Natura 2000 kent een zogenaamde externe werking, waardoor ook moet worden gezien of activiteiten buiten het Natura 2000-gebied, negatieve effecten kunnen hebben op de daarvoor vastgestelde instandhoudingsdoelstellingen. Hierboven is aangegeven dat dit voor met het Natura 2000-gebied samenvallende voormalige Beschermde Natuurmonumenten alleen het geval is voor zover dit in het aanwijzingsbesluit als Natura 2000-gebied of Vogelrichtlijngebied is bepaald.

De beoordeling van een activiteit op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 kent voor Natura 2000-gebieden de volgende onderdelen:

1. Voortoets;
2. Vervolg in de vorm van Verslechteringstoets óf Passende Beoordeling;
3. Toets op ADC-criteria (Alternieventoets + Dwingende redenen van groot openbaar belang+ Compensatie).

Voortoets

In de Voortoets staat de volgende vraag centraal: 'is er als gevolg van het project kans op een negatief effect op een Natura 2000-gebied en zo ja kan dit negatieve effect significant zijn?'. Bij de beoordeling of sprake kan zijn van significante effecten, dienen de effecten van het project in samenhang met de effecten van eventuele andere projecten en plannen te worden gezien (cumulatie). Het betreft hierbij projecten of plannen die voorzienbaar zijn en waarvoor reeds sprake is van concrete besluitvorming. Bovendien moeten deze projecten en/of plannen negatieve effecten hebben op dezelfde habitats of soorten waarop het te toetsen project negatieve effecten kan hebben. Afhankelijk van het antwoord op bovenstaande vraag, bestaat het vervolgtraject uit een Verslechteringstoets, een Passende Beoordeling of kan een verdere beoordeling, indien negatieve effecten zijn uit te sluiten, achterwege blijven.

Verslechteringstoets

Wanneer als gevolg van het project sec, maar ook in combinatie met eventuele andere projecten of plannen significante effecten met zekerheid zijn uit te sluiten, hoeft geen Passende Beoordeling te worden uitgevoerd, maar kan worden volstaan met een zogenaamde Verslechteringstoets. In het kader van een dergelijke toets wordt de mate van (niet significante) effecten bepaald en wordt gezien of er eventueel aanleiding bestaat tot het nemen van maatregelen ter mitigatie van de negatieve effecten.

Passende Beoordeling

Wanneer er als gevolg van het project, al dan niet in combinatie met andere projecten of plannen, significant negatieve effecten niet met zekerheid zijn uit te sluiten, dient in een Passende Beoordeling beoordeeld te worden of het project (afzonderlijk of in combinatie met andere projecten en handelingen) significante gevolgen kan hebben voor het betreffende Natura 2000-gebied. Wanneer ook op basis van een Passende Beoordeling significante gevolgen niet uit te sluiten zijn, dient te worden gezien in hoeverre maatregelen kunnen worden genomen ter mitigatie van de significante effecten. Wanneer met mitigerende maatregelen significante effecten alsnog kunnen worden uitgesloten, kan op basis van de Passende beoordeling voor wat betreft de Natura 2000-gebieden tot vaststelling van het Tracébesluit worden overgegaan. Indien mitigatie geen uitkomst biedt, is het project alleen toelaatbaar in het kader van de Natuurbeschermingswet 1998 als het project voldoet aan de zogenaamde 'ADC-criteria' (Alternieften, Dwingende reden van groot openbaar belang en Compensatie). In dat geval dient voor het project aangetoond te worden dat er geen realistisch alternatief is, er dwingende redenen zijn van groot openbaar belang en dat de negatieve effecten gecompenseerd zullen worden.

Beoordeling significantie

Centraal in een effectbeoordeling staat de vraag in hoeverre de realisering van het tophockeycomplex tot significant negatieve effecten op de instandhoudingsdoelen kan leiden dan wel 'de natuurlijke kenmerken van een Natura 2000-gebied kan aantasten'.

Atmosferische stikstofdepositie kan de kwaliteit van een habitatype aantasten als gevolg van verzurende en/of vermestende invloed.

Of sprake is van aantasting van de natuurlijke kenmerken dient te worden gezien in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen (Kokkelvisserij-arrest HvJ EG zaak C-127/02, 7 september 2004).

Uit de nota 'Beheer van Natura 2000-gebieden' (Europese Commissie, 2000) en de Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (Min. LNV, 2005) blijkt dat met 'natuurlijke kenmerken' wordt bedoeld:

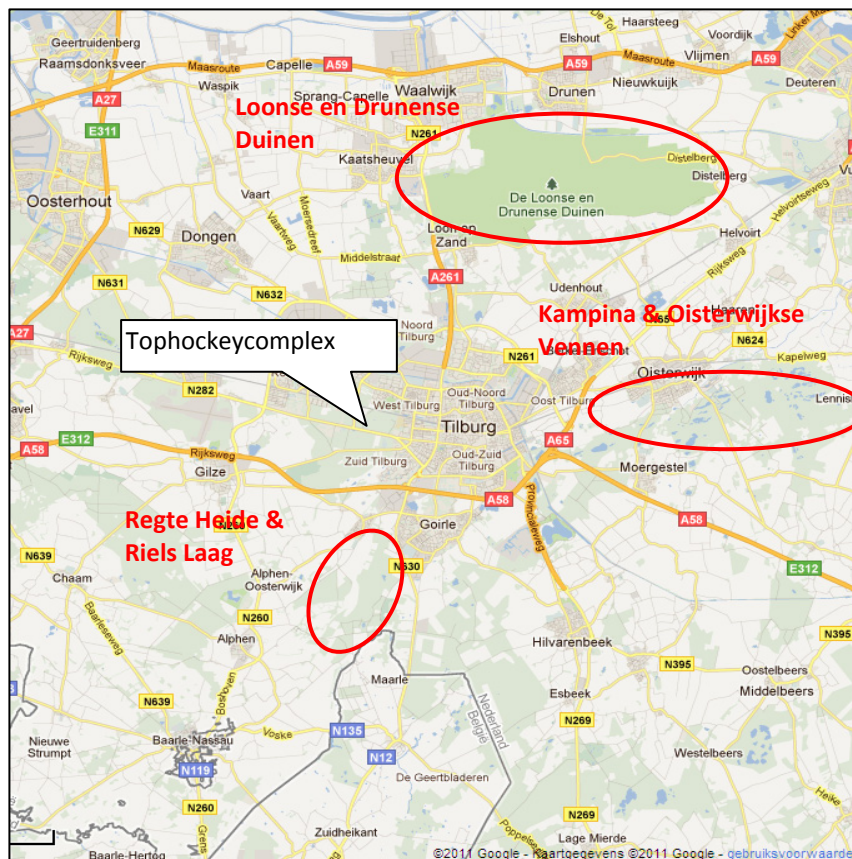
- coherentie van ecologische structuur en functies;
- gaafheid van een gebied, gerelateerd aan de instandhoudingsdoelstellingen;
- volledigheid (in ecologisch opzicht);
- resistentie (herstelvermogen na verstoring);
- vermogen tot ontwikkeling in een voor de instandhouding gunstige zin. ‘

De beoordeling of stikstofemissies een aantasting van de natuurlijke kenmerken van een gebied veroorzaken, wordt gedaan aan de hand van een (zoveel mogelijk) kwalitatieve voorspelling van de effecten van stikstofdepositie op daarvoor gevoelige habitatypes. Uitgangspunt voor de beoordeling of de ontwikkeling van het tophockeycomplex significante gevolgen (of een significant negatief effect) kan hebben, is of de instandhoudingsdoelen van een Natura 2000-gebied gehaald zullen worden (LNV, 2009).

Samengevat kan worden gesteld dat een projecteffect dat leidt tot aantasting van de draagkracht van het gebied voor het (op termijn) realiseren van de doelstellingen van de relevante natuurlijke habitats en soorten, beschouwd moeten worden als een significant effect. Uitspraken over significantie zijn slechts mogelijk na een analyse van de effecten op habitats en soorten die mogelijk in het geding zijn vanwege de verslechterende of verstorende invloeden van het project. Het toetsingskader bestaat uit de instandhoudingsdoelstellingen en waar mogelijk aangevuld met het beheerplan.

2.3 Selectie van relevante Natura 2000-gebieden

Het top hockeycomplex ligt aan de Bredaseweg aan de westzijde van Tilburg. De dichtst bij zijnde Natura 2000-gebieden zijn: Loonse en Drunense Duinen in het noorden; de Regte Heide & Riels Laag in het zuiden; Kampina & Oisterwijkse Vennen in het oosten.

Figuur 1: Locatie tophockeycomplex in relatie tot Natura 2000-gebieden

Het referentiekader voor de voorliggende toetsing wordt gevormd door de meest actuele stand van zaken in de bovenbeschreven procedure rond aanwijzing van de Natura 2000-gebieden. De actuele stand van zaken voor het dichtst bij gelegen Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen, Regte Heide & Riels Laag en Kampina & Oisterwijkse Vennen is weergegeven in onderstaande tabel.

Tabel 2-1 Beoordelingskader Nederlandse Natura 2000-gebieden (Bron: Regiebureau Natura 2000).

Gebied	Naam	Ontwerpbesluit Aanwijzing Natura 2000-gebied	Beheerplan
131	Loonse en Drunense Duinen	2007	Conceptversie 2010
134	Regte Heide & Riels Laag	2007	Conceptversie 2010
133	Kampina & Oisterwijkse Vennen	2007	Conceptversie 2010

Voor de drie gebieden zijn de instandhoudingsdoelen opgenomen in het Ontwerp Aanwijzingsbesluit bekend en is een Concept Beheerplan beschikbaar (werkdokument van september 2010). De toetsing van het project aan dit Natura 2000-gebied dient primair plaats te vinden aan de instandhoudingsdoelen uit het Ontwerp aanwijzingsbesluit.

2.4 Instandhoudingsdoelen Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen & De Brand

De instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen zijn weergegeven in onderstaande tabel (bron: www.synbiosys.alterra.nl).

Instandhoudingsdoelstellingen					
		SVI Landelijk	Doelst · Opp.vl ·	Doelst · Kwal.	Doelst. Pop.
Habitattypen					
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>	
H2330	Zandverstuivingen	--	>	>	
H3130	Zwakgebufferde vennen	-	=	=	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	=	=	
H6410	Blauwgraslanden	--	>	>	
H9190	Oude eikenbossen	-	=	=	
H91E0C	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	>	>	
Habitatsoorten					
H1166	Kamsalamander	-	>	>	>
H1166	Kamsalamander	-	>	>	>
H1831	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=
H1831	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=
deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit					
Legenda					
W	Kernopgave met wateropgave				
%	Sense of urgency: beheeropgave				
%	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities				
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)				
=	Behoudsdoelstelling				
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling				
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering				

2.5 Instandhoudingsdoelen Regte Heide & Riels Laag

De instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebied Loonse en Drunense Duinen zijn weergegeven in onderstaande tabel (bron: www.synbiosys.alterra.nl).

<u>Instandhoudingsdoelstellingen</u>					
		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. . Kwal.	Doelst. Pop.
Habitattypen					
H2310	Stuifzandheiden met struikhei	--	=	>	
H3130	Zwakgebufferde vennen	-	=	=	
H3160	Zure vennen	-	=	>	
H4010A	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	=	>	
H4030	Droge heiden	--	=	>	
H7150	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	=	=	
Deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit					
Legenda					
W	Kernopgave met wateropgave				
%	Sense of urgency: beheeropgave				
%	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities				
SVI landelijk	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)				
=	Behoudsdoelstelling				
>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling				
=(<)	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering				

2.6 Instandhoudingsdoelen Kampina & Oisterwijkse Vennen

De instandhoudingsdoelen voor Natura 2000-gebied Kampina & Oisterwijkse Vennen zijn weergegeven in onderstaande tabel (bron: www.synbiosys.alterra.nl).

<u>Instandhoudingsdoelstellingen</u>					
		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
Habitattypen					
<u>H2310</u>	Stuifzandheiden met struikhei	--	>	>	
<u>H2330</u>	Zandverstuivingen	--	>	>	
<u>H3110</u>	Zeer zwakgebufferde vennen	--	>	>	
<u>H3130</u>	Zwakgebufferde vennen	-	>	>	
<u>H3160</u>	Zure vennen	-	= (<)	>	
<u>H4010A</u>	Vochtige heiden (hogere zandgronden)	-	=	>	
<u>H4030</u>	Droge heiden	--	=	>	
<u>H6230</u>	*Heischrale graslanden	--	>	>	
<u>H6410</u>	Blauwgraslanden	--	>	>	
<u>H7110B</u>	*Actieve hoogvenen (heideveentjes)	--	>	>	
<u>H7150</u>	Pioniervegetaties met snavelbiezen	-	>	=	
<u>H7210</u>	*Galigaanmoerassen	-	=	>	
<u>H9190</u>	Oude eikenbossen	-	=	>	
<u>H91E0C</u>	*Vochtige alluviale bossen (beekbegeleidende bossen)	-	=	>	

<u>Habitatsoorten</u>		SVI Landelijk	Doelst. Opp.vl.	Doelst. Kwal.	Doelst. Pop.
<u>H1042</u>	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>
<u>H1042</u>	Gevlekte witsnuitlibel	--	>	>	>
<u>H1082</u>	Gestreepte waterroofkever	--	=	=	=
<u>H1082</u>	Gestreepte waterroofkever	--	=	=	=
<u>H1149</u>	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
<u>H1149</u>	Kleine modderkruiper	+	=	=	=
<u>H1166</u>	Kamsalamander	-	>	>	>
<u>H1166</u>	Kamsalamander	-	>	>	>
<u>H1831</u>	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=
<u>H1831</u>	Drijvende waterweegbree	-	=	=	=
<u>Broedvogels</u>					
<u>A004</u>	Dodaars	+	=	=	
<u>A004</u>	Dodaars	+	=	=	
<u>A276</u>	Roodborsttapuit	+	=	=	
<u>A276</u>	Roodborsttapuit	+	=	=	
<u>Niet-broedvogels</u>					
<u>A039a</u>	Taigarietgans	+	=	=	
<u>A039a</u>	Taigarietgans	+	=	=	
<u>Deze tabel is gebaseerd op het ontwerp-aanwijzingsbesluit</u>					
<u>Legenda</u>					
<u>W</u>	Kernopgave met wateropgave				
<u>%</u>	Sense of urgency: beheeropgave				
<u>%</u>	Sense of urgency opgave m.b.t. watercondities				
<u>SVI landelijk</u>	Landelijke Staat van Instandhouding (-- zeer ongunstig; - matig ongunstig, + gunstig)				
<u>=</u>	Behoudsdoelstelling				
<u>></u>	Verbeter- of uitbreidingsdoelstelling				
<u>=(<)</u>	Ontwerp-aanwijzingsbesluit heeft 'ten gunste van' formulering				

3 Toetsing Tophockeycomplex

3.1 Projectomschrijving

Als gevolg van de ruimteclaims in het kader van de ontwikkeling van Stappegoor heeft uitplaatsing van de aldaar gevestigde hockeyclub Forward plaatsgevonden. De hockeyclub is inmiddels gefuseerd met hockeyclub TMHC en is gezamenlijk gehuisvest aan de Bredaseweg, ten zuiden van Tilburg.

De huidige hockeyclub bestaat uit 6 grote hockeyvelden, 2 miniveldjes, 12 jeu de boulesvelden, 200 vaste parkeerplaatsen, 100 tijdelijke parkeerplaatsen en een clubhuis. De hockeyclub is voornemens te ontwikkelen. Daarbij maakt ze onderscheid in twee fases, te weten fase 2a en 2b. Fase 2a is de voorgenomen activiteit zoals dat vastgelegd wordt in het bestemmingsplan. Het bestemmingsplan biedt doormiddel van een wijzigingsbevoegdheid daarnaast de mogelijkheid om nog een verdere uitbereiding te realiseren.

Het nieuwe bestemmingsplan maakt de vestiging van de tophockeyclub mogelijk, met de volgende accommodaties:

- 6 hockeyvelden tot 7 hockeyvelden
- 2 miniveldjes
- tribunefaciliteiten (voor 1.000 tot 1.800 personen)
- nieuw clubhuis met terras
- 12 jeu de boulesbanen
- parkeerterrein (maaiveld) voor 402 tot 445 plaatsen.

3.2 Toetsaspecten Natura 2000-gebieden

De realisering van het tophockeycomplex behelst de inrichting van het terrein en de daarvan af te leiden effecten op de omgeving. Deze effecten kunnen met de directe inrichting en gebruik van de locatie te maken hebben, maar kunnen ook langs indirecte weg verlopen bijvoorbeeld langs verkeersstromen van bezoekers van en naar het complex.

Het hockeycomplex ligt op enkele kilometers afstand van de Natura 2000-gebieden Loonse en Drunense Duinen, Regte Heide & Riels Laag en Oisterwijkse Vennen & Kampina (zie figuur 2). De volgende typen effecten kunnen in algemene zin worden onderscheiden (uit Effectenindicator Natura 2000-gebieden; Alterra):

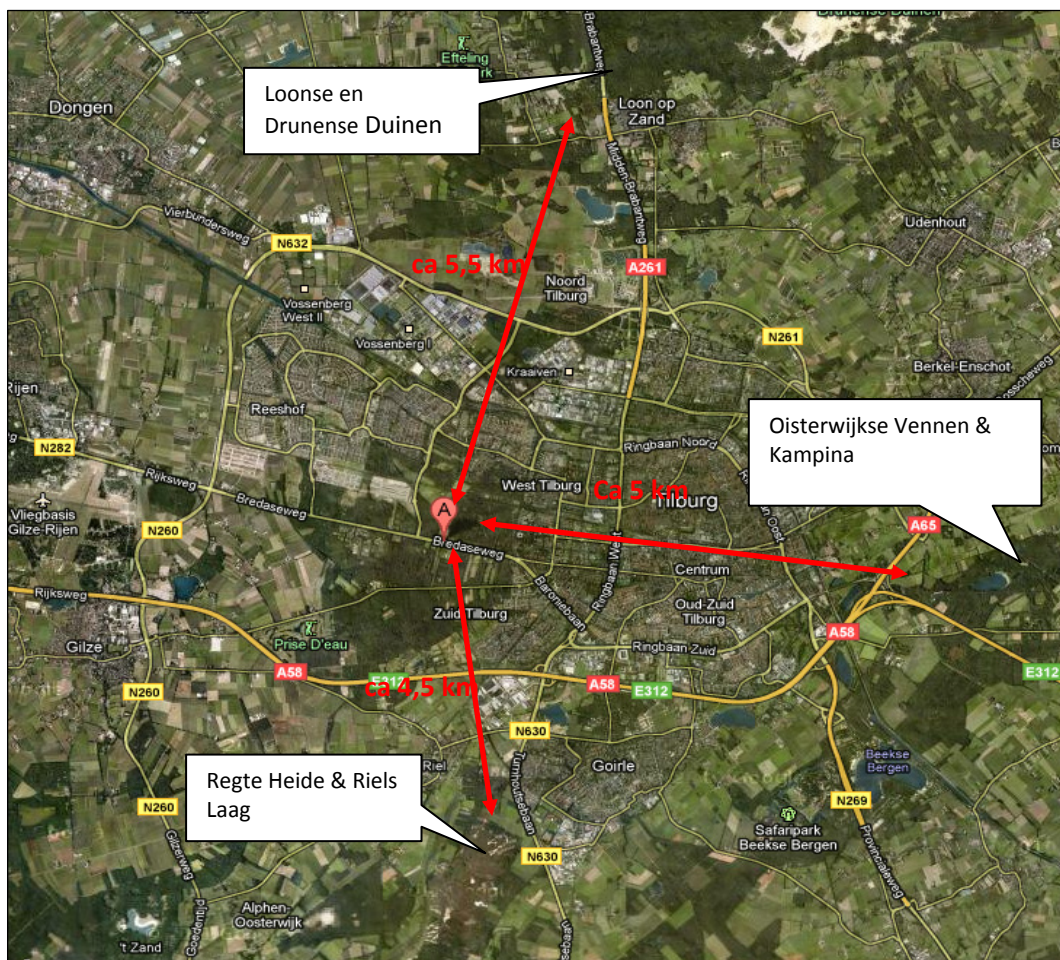
Type effect	Effect
Ruimtelijke effecten	Verlies oppervlakte
	Versnippering leefgebied
chemische effecten	Verzuring
	Vermesting
	Verzoeting
	Verzilting
	Verontreiniging
fysische effecten	Verdroging
	Vernatting
	Verandering stroomsnelheid
	Verandering overstromingsfrequentie
	Verandering dynamiek substraat
mechanische effecten	Verstoring door geluid
	Verstoring door licht
	Verstoring door trilling
	Verstoring door beweging / optiek
	Verstoring door luchtwerveling, betreding golfslag
directe menselijke effecten	Verstoring door sterfte, exploitatie en vangst
	Bewuste ingreep soortensamenstelling

Gezien de afstand van het hockeycomplex tot de Natura 2000-gebieden van circa 4,5 km (Regte Heide & Riels Laag), circa 5,5 km (Loonse en Drunense Duinen) en circa 5 km (Kampina & Oisterwijkse Vennen) vallen de meeste van bovengenoemde potentiële effecten af. Daarvoor geldt de volgende argumentatie:

- ruimtelijke effecten zijn uitgesloten gezien de grote afstand tot het Natura 2000-gebieden;
- chemische effecten zijn uitgesloten voor zover ze samenhangen met het hockeycomplex zelf;
- chemische effecten zouden kunnen optreden indien de gebruiksfase van het hockeycomplex leidt tot een wezenlijke verkeerstoename langs één of beide Natura 2000-gebieden. Extra verkeer kan immers leiden tot verzuring en vermisting;
- fysische effecten kunnen optreden indien aanleg en gebruik van het hockeycomplex wezenlijke maatregelen in de waterhuishouding veroorzaakt;
- mechanische effecten zouden kunnen optreden indien inrichting en gebruik zou leiden tot licht- en geluidsverstoring in de wijde omgeving;
- directe menselijke effecten zijn niet aan de orde uit de aard van het project.

Voorgesteld wordt om de volgende aspecten aan nadere beschouwing te onderwerpen:

- chemische effecten in verband met verkeerstoename en daarvan afgeleide effecten van verzuring en vermisting;
- effecten op de waterhuishouding: vernatting, verdroging;
- effecten van verstoring door licht en geluid.

Figuur 2: Indicatieve afstand van top hockeycomplex tot Natura 2000-gebieden

3.3 Toetsing

3.3.1 *Effecten van verzuring en vermesting*

In veel Natura 2000-gebieden in Noord-Brabant komen habitattypen voor die gevoelig zijn voor verzuring en vermesting. Dat geldt ook voor de genoemde Natura 2000-gebieden Loonse en Drunense Duinen, Regte Heide & Riels Laag en Kampina & Oisterwijkse Vennen.

De tophockeylocatie zelf is geen bron van verzurende en vermestende stoffen. Het wegverkeer dat met het de tophockey samenhangt zou dat wel kunnen zijn, aangezien wegverkeer bekend staat als een van de bron van stikstofemissie, welke in de vorm van stikstofdepositie in natuurgebieden kan leiden tot stikstofdepositie. Stikstofdepositie draagt in de natuurgebieden bij aan verzuring en vermesting.

Effecten van verzuring en vermesting zijn voor het tophockeycomplex alleen relevant voor zover er sprake is van een eventuele toename van wegverkeer op korte afstand tot de twee genoemde en dichtst bij gelegen Natura 2000-gebieden. Er kan sprake zijn van toename van wegverkeer in de volgende situaties:

1. Tophockey trekt grote aantallen nieuwe bezoekers en daarmee verkeersbewegingen;
2. Bestaande verkeersstromen gaan anders rijden op de wegen langs de Natura 2000-gebieden.

Ad 1. Grotere bezoekersaantallen

Met betrekking tot grote aantallen nieuwe bezoekers is relevant om de toegangswegen naar Tilburg te beschouwen. Indien het tophockeycomplex immers meer bezoekers gaat trekken dan in de situatie van het oude bestemmingsplan, kan er sprake zijn van wezenlijke toename van verkeersbewegingen langs de genoemde Natura 2000-gebieden. Het gaat daarbij om de N261 langs de Loonse en Drunense Duinen, de A58 langs Regte Heide & Riels Laag en de A58 langs Kampina & Oisterwijkse Vennen. Het tophockeycomplex betreft een fusie van twee bestaande hockeyverenigingen. Het ligt daarom voor de hand dat de aantallen bezoekers aan het complex voor spelers en toeschouwers in gelijke orde van grootte liggen als de beide verenigingen tezamen. In vergelijking met de grote aantallen voertuigbewegingen op de A58 en N261 van 40.000 (A261) – 90.000 (A58) motorvoertuigen per etmaal valt een beperkte groei van een hockeyvereniging in het niet.

Mogelijk dat het tophockeycomplex als gevolg van meer faciliteiten ook meer bezoekers gaat trekken dan de optelsom van de beide afzonderlijke verenigingen. Het is echter onwaarschijnlijk dat dit om zodanige aantallen zal gaan dat sprake is van structurele toename van verkeersstromen langs de bovengenoemde wegen. De toename zal zich concentreren in de weekenden en gespreid over de verschillende toegangswegen plaatsvinden, zodat er geen sprake is van een structurele toename van het wegverkeer.

Ad 2. Veranderende verkeersstromen

De samenvoeging van de vereniging aan de Stappengoor (Tilburg-Zuid) met de vereniging aan de Bredaseweg betekent dat spelers en bezoekers van de Stappengoor nu naar de Bredaseweg moeten rijden. Dit betreft leidt tot veranderende verkeersbewegingen op in hoofdzaak lokale wegen binnen de stad Tilburg. Het betreft zeker geen zodanige grote aantallen dat er langs een van de Natura 2000-gebieden grote aantallen extra motorvoertuigen zullen gaan rijden.

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat de ontwikkeling van het tophockeycomplex als samenvoeging van de twee Tilburgse hockeyverenigingen niet leidt tot wezenlijke veranderingen van aantallen motorvoertuigen op de snelwegen die langs de drie Natura 2000-gebieden lopen. Effecten als gevolg van een toename van stikstofdepositie als gevolg van toename van aantallen motorvoertuigen, zijn dan ook uit te sluiten.

3.3.2 Effecten op de waterhuishouding

Effecten op de waterhuishouding kunnen optreden langs de weg van infiltratie of onttrekking. Eventuele effecten op de waterhuishouding kunnen doorwerken in de waterafhankelijke habitattypen in de Natura 2000-gebieden, zoals vennen, vochtige heiden of watergebonden dieren of planten. Daarom worden hieronder de mogelijke effecten op de waterhuishouding rond het hockeycomplex en de verder weg gelegen Natura 2000-gebieden behandeld.

Infiltratie

De ontwikkeling van het tophockeycomplex leidt tot veranderingen in de inrichting van het bestaande terrein en binnen de contour van het nieuwe bestemmingsplan. Vanuit Waterschap De Dommel worden eisen gesteld aan de inrichtingsmaatregelen die betrekking hebben op opvang, berging en afvoer van regenwater. De benadering is dat regenwater zoveel mogelijk wordt geïnfiltreerd in de bodem op en in de omgeving van de locatie. Vanuit deze eisen zal er geen netto effect ontstaan op de totale infiltratie van regenwater in de bodem, die in verbinding zou kunnen staan met de waterhuishouding van de Natura 2000-gebieden.

Onttrekking

Kunstgrasvelden worden bij wedstrijden soms gesproeid ('waterveld'). Indien het sproeiwater wordt gewonnen uit grondwater kan dit leiden tot verlaging van de grondwaterstand in de omgeving van het hockeycomplex. Wanneer deze daling maar groot genoeg is, zou er sprake kunnen zijn van doorwerking naar de grondwaterstanden in de genoemde Natura 2000-gebieden.

Het is in het kader van deze Voortoets niet bekend of, en zo in welke mate, sprake zal zijn van aanspraak van grondwater ten behoeve van de watervelden. Het moge duidelijk zijn dat een dergelijke toepassing van grondwater niet mag leiden tot negatieve effecten op de Natura 2000-gebieden. Wanneer vanuit de vereniging dan ook een vergunning voor benutting van grondwater voor sproeien wordt aangevraagd bij de Provincie, zal deze vergunning worden gekoppeld aan de voorwaarde dat geen effecten mogen optreden op de omliggende Natura 2000-gebieden.

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het tophockeycomplex niet zal leiden tot negatieve effecten op de waterhuishouding in de Natura 2000-gebieden. Deze conclusie kan in het kader van de Voortoets bij het bestemming niet op grond van getoetste feiten worden vastgesteld. Wel wordt aannemelijk gemaakt dat met de toetsing van effecten op de waterhuishouding langs de weg van de Watertoets bij de nieuwe inrichting en via vergunningverlening op grondwateronttrekkingen, voldoende is geborgd dat negatieve gevolgen op Natura 2000-gebieden kunnen worden uitgesloten.

3.3.3 Effecten van verstoring door licht en geluid

Ontwikkeling van het tophockeycomplex zal leiden tot meer trainingen, meer wedstrijden en meer bezoekers aan het complex in vergelijking tot de 'oude' situatie. Deze effecten concentreren zich in de zone direct rond het complex over een afstand van enkele honderden meters. Uitstraling van licht en geluid zijn gekoppeld aan wedstrijden en spelen zich dan in hoofdzaak af in de Ecologische Hoofdstructuur waarbinnen het complex zich bevindt.

De Natura 2000-gebieden bevinden zich op een afstand van circa 4,5 a 5,5 km afstand tot het hockeycomplex. Op een dergelijk afstand is geen sprake meer van merkbare effecten van licht en geluid op het complex.

Effecten als gevolg van verstoring door licht en geluid kunnen dan ook worden uitgesloten.

3.4 Cumulatie

In de Structuurvisie Tilburg Zuid-West zijn naast de ontwikkeling van het tophockeycomplex nog andere ontwikkelingen beschreven die in cumulatie met het hockeycomplex kunnen leiden tot andere conclusies ten aanzien van effecten op Natura 2000-gebieden.

Beschouwing van genoemde ontwikkelingen leidt echter tot de conclusie dat op de beschreven mogelijke negatieve effecten als gevolg van indirecte effecten, cumulatie niet aan de orde is zolang het tophockeycomplex zelf niet leidt tot negatieve effecten. Alleen indien sprake is van beperkte negatieve effecten, die op zichzelf staand niet wezenlijk zijn, maar in cumulatie wellicht een kritische grens overschrijden, dienen deze effecten nader te worden onderzocht en zo mogelijk gekwantificeerd. Daarvan is in het geval van het hockeycomplex vooralsnog geen sprake omdat effecten op voorhand worden uitgesloten of in een later stadium kritisch worden getoetst en aan strenge voorwaarden worden gebonden.

4 Conclusies

De Voortoets Natuurbeschermingswet bij de ontwikkeling van het tophockeycomplex in Tilburg leidt tot de volgende conclusies:

1. Ontwikkeling van het tophockeycomplex leidt bij toetsing van de mogelijke directe effecten, niet tot negatieve effecten op instandhoudingsdoelen in de drie meest dichtbij gelegen Natura 2000-gebieden Loonse en Drunense Duinen, Regte Heide & Riels Laag, en Kampina & Oisterwijkse Vennen. Het betreft de toetsing op effecten als ruimtebeslag, en verstoring door licht en geluid.
2. Bij toetsing van mogelijke indirecte effecten, zoals verdroging, verzuring en vermesting, worden evenmin effecten verwacht. Om effecten echter zeker uit te sluiten zullen bij de verdere uitwerking van de gebruiksfase mogelijk voorschriften of vergunningvoorwaarden moeten worden gesteld aan gebruik van grondwater voor sproeien van de watervelden. Aanspraak van grondwater mag niet leiden tot grondwatereffecten in een van de genoemde Natura 2000-gebieden.
3. Veranderingen in verkeersstromen van leden en bezoekers aan het hockeycomplex als gevolg van de samenvoeging van de beide verenigingen zijn beperkt en spelen zich, indien er al sprake van is, in hoofdzaak af binnen de lokale wegen in de gemeente Tilburg en omgeving. Effecten op verkeersintensiteiten op snelwegen langs Natura 2000-gebieden, en daarmee effecten als gevolg van stikstofdepositie in de aangrenzende gebieden, zijn daarom uit te sluiten.